

Lektionsplanering:

Miljöbeskrivningar och atmosfär i texter

Årskurs 7 (Anpassad grundskola) Ämne Svenska

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
- Skriva texter med olika syften och anpassa innehåll och struktur efter syfte och mottagare. - Beskrivande språk och olika uttrycksmedel.	Eleven kan med viss säkerhet skriva texter med anpassat innehåll och styckeindelning och använder grundläggande beskrivande språk.	Eleven skriver texter med relativt anpassat innehåll och styckeindelning, och använder varierat och tydligt beskrivande språk för att skapa bilder och stämningar.

[Lgrsär22, Svenska, Åk 7]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till miljöbeskrivningar (10 min)

- Förklara vad en miljöbeskrivning är och varför den är viktig i en text.
- Visa exempel på korta beskrivningar som målar upp en plats.
- Diskutera tillsammans vad som gör en miljöbeskrivning levande och trovärdig.
- Förklara begreppet "atmosfär" och hur den kan påverka känslan i en text.
- Ge exempel på olika atmosfärer, t.ex. mystisk, lugn, hotfull.

2. Ord och sinnesintryck (10 min)

- Lista ord och uttryck som kan användas för att beskriva miljöer (ljud, färger, dofter, temperatur).
- Öva på att använda sinnesintryck för att ge liv åt beskrivningar.
- Läsa tillsammans en kort text med starka miljöbeskrivningar och analysera vilka sinnen den väcker.
- Diskutera hur olika sinnesintryck kan skapa olika stämningar.
- Eleverna får i par hitta på egna exempel på sinnesintryck för en plats.

3. Modellskrivning (10 min)

- Gemensamt skapa en miljöbeskrivning i klassen, t.ex. ett rum eller en park.
- Använda detaljerade beskrivningar och variera adjektiv och verb.
- Fokusera på vilket intryck miljön ska skapa (t.ex. trygg eller skrämmande).
- Lärare skriver på tavlan medan elever bidrar med idéer.
- Sammanfatta hur miljöbeskrivningen väcker känslor och bilder.

4. Individuell skrivövning (15 min)

- Eleverna skriver en egen kort miljöbeskrivning.
- Uppmana dem att använda sinnesintryck och tänka på vilken atmosfär de vill skapa.
- Lärare går runt och stödjer, ger tips och ställer frågor.
- Elever som vill kan börja fundera på en hel berättelse som knyter an till miljöbeskrivningen.

5. Gemensam reflektion (5 min)

- Några elever läser sina miljöbeskrivningar högt.
- Diskussion om vad som fungerade extra bra för att skapa atmosfär.
- Tips och beröm ges från både lärare och klasskamrater.
- Kort summering om varför miljö och atmosfär är viktiga i texter.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Miljöbeskrivningens betydelse:** En miljöbeskrivning hjälper läsaren att föreställa sig platsen och skapa en inre bild av berättelsens omgivning. Den kan också påverka stämningen i texten.
- **Sinnesintryckens roll:** Genom att använda beskrivningar av ljud, färger, dofter, temperatur och känsel kan författaren göra miljön levande och engagerande.
- **Atmosfär:** Atmosfären i en text kan vara trygg, skrämmande, mystisk eller sorgsen, och påverkar hur läsaren upplever berättelsen.
- **Ordförråd och variation:** Att använda nya och varierade ord, samt beskrivande adjektiv och verb, gör miljöbeskrivningar mer intressanta.
- **Skriva för att skapa känslor:** En miljöbeskrivning kan skapa känslor hos läsaren, t.ex. spänning, oro eller lugn, beroende på hur den är formulerad.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Miljö	Området eller platsen där berättelsen utspelar sig.	Från latin "mīlius" via franska "milieu"
Atmosfär	Den känsla eller stämning som råder på en plats/text.	Grekiska "atmos" (ånga) + "sphaira" (sfär).
Sinnesintryck	Intryck som skapas via våra sinnen, t.ex. ljud, doft.	Från latin "sensus" (känsla) + intryck
Beskrivande	Att ge en levande presentation av något, med ord.	Från latin "describere" (att skriva ner).
Stämning	Den känsla eller ton som genomsyrar en text eller plats.	Från tyska "Stimmung", ursprungligen musikaliskt begrepp.

Diskussionsfrågor

- Föreställ dig att du skriver om en mörk och regnig skog. Hur kan du använda olika sinnesintryck för att skapa en skrämmande atmosfär? Vad är viktigt att tänka på så att läsaren verkligen känner rädslan?
- Kan en miljöbeskrivning också innehålla känslor som karaktärerna känner? Hur kan du som författare visa både miljön och känslorna samtidigt i texten? Diskutera hur detta påverkar läsaren.
- Vilken skillnad gör det om du beskriver en plats som lugn och trygg jämfört med en plats som fylld av oro och spänning? Hur kan ordvalen ändra stämningen helt?
- Tänk dig att du beskriver en plats där något hemskt precis har hänt. Hur kan du skapa en atmosfär som antyder det utan att berätta rakt ut vad som har hänt? Ge exempel på ord och beskrivningar.

Aktivitet

Eleverna får i uppgift att välja en plats de känner väl, t.ex. sitt rum, en lekpark eller en strand, och skriva en kort miljöbeskrivning med syfte att skapa en tydlig atmosfär. De ska använda åtminstone tre olika sinnesintryck (t.ex. ljud, lukt, känsel). Därefter skriver de en mening som ger en antydning om en känsla eller händelse kopplad till platsen, men utan att beskriva den direkt. Efteråt kan de läsa sina texter högt i smågrupper och diskutera vilka känslor miljön väckte.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är en miljöbeskrivning?	En text som beskriver platsen där en berättelse utspelar sig för att skapa bilder.
Vilka sinnen kan användas för att göra beskrivningar?	Syn, hörsel, lukt, känsel och smak kan användas för mer levande beskrivningar.
Vad betyder ordet atmosfär i en text?	Den känsla eller stämning som texten förmedlar.
Varför är variation i ord val viktigt?	Det gör texten mer intressant och levande.
Hur kan en miljöbeskrivning påverka läsarens känslor?	Den kan skapa spänning, trygghet, oro eller andra känslor.
Ge ett exempel på sinnesintryck i en miljöbeskrivning.	”Den kyliga vinden vinade genom träden.”
Vad kan du använda för att skapa en hotfull atmosfär?	Mörka färger, ljud som gnissel eller storm, och ord som skugga och kallt.
Hur kan en författare visa känslor hos karaktärer i miljön?	Genom att beskriva hur miljön påverkar deras sinnen och rörelser.
Varför ska man inte berätta allt direkt?	För att skapa spänning och låta läsaren föreställa sig vad som hänt.
Vad gör du efter att ha skrivit en miljöbeskrivning?	Låter någon läsa den och ger/får feedback för att göra den bättre.

Citat

”Miljön i en berättelse är mer än bara bakgrund – den är en aktiv del som påverkar både karaktärer och läsare.” – Maria Sandström, 2018.

Denna mening belyser hur viktigt det är att arbeta med miljöbeskrivningar för att levandegöra en text och skapa en koppling mellan läsare och berättelse.

”En stark atmosfär byggs med detaljer som väcker våra sinnen och känslor.” – Erik Larsson, 2020.

Citatet exemplifierar att det är de små, konkreta detaljerna som gör att en text kan skapa djup och känsla, vilket är kärnan i denna lektion.

Tags: [Lektion](#)